

Parlamentul
Republicii Moldova

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

VR nr. 09/02-28
21 martie 2024

Biroului permanent
al Parlamentului Republicii Moldova

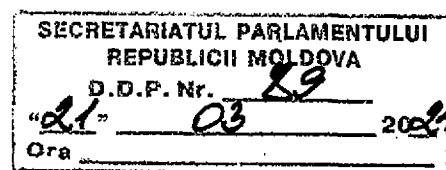
În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru interpretarea prevederilor articolului 17 alineatul (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

Anexă: Proiectul de lege

Nota informativă

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

Igor Chiriac
Leșca Roman
Roșca Veronica

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

pentru interpretarea prevederilor articolului 17 alineatul (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură

În temeiul art. 66 lit. c) din Constituția Republicii Moldova (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 78, art. 140) și al art. 72 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 7-17, art. 34),

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Articolul 17 alineatul (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art.113), se interpretează după cum urmează:

1. Exercitarea interimatului funcției de Procuror General încetează numai la survenirea unuia dintre temeiurile juridice care justifică încetarea de drept a interimatului funcției date și care sunt în exclusivitate următoarele:

a) numirea în funcție a unui nou Procuror General, pentru situația când interimatul funcției a fost instituit în contextul intervenirii vacanței funcției de Procuror General, conform prevederii de la art. 17 alin. (15) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură;

b) încetarea suspendării din funcție a Procurorului General în privința căruia a fost pornită anterior urmărirea penală, pentru situația când interimatul funcției a fost instituit în contextul suspendării din funcție a Procurorului General în legătură cu pornirea urmăririi penale în privința acestuia, conform prevederii de la art. 17 alin. (15) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

2. Expirarea termenului maximal de 6 luni de la data intervenirii vacanței funcției de Procuror General, în cadrul căruia urmează a fi realizată numirea în funcție a unui nou Procuror General, nu duce la încetarea interimatului funcției de Procuror General în curs de desfășurare la data expirării termenului dat, atunci când în cadrul acestui termen nu a avut loc numirea unui nou Procuror General, inclusiv în situațiile când în cadrul acestui termen nu a avut loc un concurs pentru selectarea candidatului la funcția de procuror general și când un asemenea concurs a avut loc în termenul menționat, dar numirea în funcție a unui nou procuror general nu s-a realizat.

3. În situația prevăzută la pct. 2, interimatul funcției de Procuror General durează în continuare, până la numirea unui nou Procuror General, nefiind necesară o numire suplimentară a persoanei respective în funcția de Procuror General interimar sau parcurgerea altor cerințe formale în acest sens.

Art. II. - Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar efectele acesteia se aplică inclusiv în cazul unui interimat al funcției de Procuror General aflat în curs de realizare la data intrării în vigoare a prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru interpretarea prevederilor articolului 17 alineatul (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratura

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru interpretarea prevederilor articolului 17 alineatul (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură a fost elaborat de către un grup de deputați.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în contextul exercitării uneia din atribuțiile legale exclusive ale Parlamentului și anume aceea *de a oferi interpretarea oficială a legilor (altele decât Constituția și legile constituționale) și de a asigura unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării* (conform prevederilor art. 66 lit. c) din *Constituția Republicii Moldova* și al art.72 alin. (2) din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*).

Interpretarea actelor normative reprezintă un sistem de operațiuni logice, prin care se explică sensul exact și complet al dispozițiilor normative și se oferă soluții juridice pentru realizarea întocmai a normelor de drept. Interpretarea constituie o premisă a bunei aplicări a normelor juridice. Aceasta dă o explicație corectă înțelesului, scopului și finalității unui act normativ emis anterior.

În acest context, urmează a se preciza că exercițiul de interpretare cunoaște mai multe forme de realizare, dintre care una este interpretarea oficială a actului normativ, realizată în conformitate cu prevederile art. 72 din *Legea nr. 100/2017*. În acest sens, specificitatea interpretării oficiale a unei legi constă în următoarele:

- Interpretarea oficială a legilor are drept scop elucidarea sensului și conținutului voinței legiuitorului, exprimate în norme juridice și se caracterizează prin determinarea exactă a înțelesului normelor juridice, **fiind obligatorie pentru cei care aplică normele în cauză;**

- Interpretarea oficială a legilor de către organul legislativ se efectuează numai prin lege, cu respectarea procedurii de adoptare, semnare și publicare prevăzută de dispozițiile constituționale;

- Legea de interpretare nu stabilește norme noi, nu modifică sau completează legea interpretată, ci trebuie doar să limpezească înțelesul acesteia, ascuns într-o redactare insuficient de clară.

Așadar, ținându-se cont de aceste repere de ordin legal, doctrinar, dar și jurisprudențial (prin prisma hotărârilor Curții Constituționale emise în legătură cu subiectul dat), vom remarca faptul că inițiativa de a se veni cu o interpretare oficială a **prevederilor art. 17 alin. (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură** a survenit în contextul în care s-a sesizat apariția periodică a unor interpretări extensive divergente, ce invocau faptul că termenul de „6 luni” din cadrul normei respective este atribuit duratei perioadei pentru care se asigură interimatul funcției de Procuror General (în contextul în care acest interimat este instituit drept urmare a survenirii vacanței funcției de Procuror General).

Prin urmare, pentru evitarea unor eventuale aplicări defectuoase a normei date de către destinatarii acesteia, ce ar putea altera voința reală a legiuitorului, precum și pentru a se exclude orice neclarități sau aspecte interpretabile legate de durata exercitării interimatului funcției de Procuror General, se consideră necesar a se interveni cu prezentul proiect de lege prin care s-ar realiza o interpretare oficială, ce ar avea o forță juridică obligatorie, a prevederilor art. 17 alin. (17) **din Legea nr. 3/2016**, conștientizându-se în acest sens importanța fundamentală a prezervării atât a esenței, cât și a aparențelor privind legitimitatea interimatului funcției de Procuror General pe toată durata exercitării acestuia, precum și, implicit, a legitimității acțiunilor întreprinse de persoana aflată în exercițiul interimatului funcției date.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin intermediul proiectului de lege, cu referire la prevederile **art. 17 alin. (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură** (care stabilește următoarele „(17) Interimatul funcției de Procuror General încetează de drept la numirea în funcție a unui nou Procuror General sau la încetarea suspendării din funcție a Procurorului General în privința căruia a fost pornită anterior urmărirea penală. În cazul în care interimatul respectiv intervine ca urmare a vacanței funcției de Procuror General, numirea în funcție a unui nou Procuror General se realizează în termen de cel mult 6 luni de la data intervenirii vacanței funcției de Procuror General.”) se propune a se oferi următoarea interpretare oficială:

„Articolul 17 alineatul (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art.113), se interpretează după cum urmează:

1. *Exercitarea interimatului funcției de Procuror General încetează numai la survenirea unuia dintre temeiurile juridice care justifică încetarea de drept a interimatului funcției date și care sunt în exclusivitate următoarele:*

a) *numirea în funcție a unui nou Procuror General, pentru situația când interimatul funcției a fost instituit în contextul intervenirii vacanței funcției de Procuror General, conform prevederii de la art. 17 alin. (15) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură;*

b) *încetarea suspendării din funcție a Procurorului General în privința căruia a fost pornită anterior urmărirea penală, pentru situația când interimatul funcției a fost instituit în contextul suspendării din funcție a Procurorului General în legătură cu pornirea urmăririi penale în privința acestuia, conform prevederii de la art. 17 alin. (15) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.*

2. *Expirarea termenului maximal de 6 luni de la data intervenirii vacanței funcției de Procuror General, în cadrul căruia urmează a fi realizată numirea în funcție a unui nou Procuror General, nu are un efect extinctiv/rezolutoriu asupra interimatului funcției de Procuror General în curs de desfășurare la data expirării termenului dat, atunci când în cadrul acestui termen nu a avut loc numirea unui nou Procuror General.*

3. *În situația prevăzută la pct. 2, interimatul funcției de Procuror General durează în continuare, până la numirea unui nou Procuror General, nefiind*

necesară o numire suplimentară a persoanei respective în funcția de Procuror General interimar sau parcurgerea altor cerințe formale în acest sens.”.

Pentru a se ajunge la o consacrare oficială pe viitor a acestui sens al normei juridice interpretate, care va fi unicul sens cu caracter obligatoriu pentru toți destinatarii normei juridice vizate, urmează să precizăm că s-a recurs la o aplicare a **metodei istorice de interpretare a normelor juridice** (ce constă în stabilirea sensului normei prin cercetarea condițiilor istorice, politice, economice care au determinat adoptarea normei juridice și, în funcție de condițiile date, în determinarea scopurilor urmărite de legiuitor; acest exercițiu presupunând studiul izvoarelor de documentare, al materialelor pregătitoare ale adoptării actului, al expunerii de motive, al discuțiilor care s-au purtat cu ocazia dezbaterii respectivului act în Parlament, presă, lucrări de specialitate etc.), valorificându-se cu această ocazie și prevederile art. 71 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, ce stabilește că „(4) *La interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.*”.

Așadar, cercetându-se istoricul normei ce formează obiectul interpretării, s-a constatat că prevederea actuală din cuprinsul art. 17 alin. (17) din *Legea nr. 3/2016* a fost introdusă în cuprinsul acesteia prin intermediul *Legii nr. 280/2022 pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură*. La rândul său, cercetându-se materialele pregătitoare ale adoptării Legii date, s-a depistat faptul că formularea actuală a normei interpretate a fost propusă prin intermediul unui amendament depus de un deputat în Parlamentul Republicii Moldova, unde, drept argumentare pentru propunerea dată au fost indicate următoarele idei: „1) *Propunerea dată vine să consacre o soluție legislativă îmbunătățită cu referire la durata pentru care se va asigura interimatul funcției de Procuror General, care va asigura atât excluderea riscului apariției unor situații când, la expirarea unui termen fixat expres de lege, circumstanțele care au generat necesitatea instituirii interimatului funcției respective așa și nu au încetat (nu a fost numit un nou Procuror General sau nu a încetat suspendarea Procurorului General în privința căruia a fost pornită urmărirea penală), risc care există potrivit prevederilor actuale din lege, precum și o corelare mai bună cu recomandările conținute în Avizele Comisiei de la Veneția cu nr. 1058/2021 și 1086/2022, unde s-a remarcat, cu referire la aspectul dat, că este necesar a se evita soluția unor numiri repetate a persoanei care va asigura interimatul funcției de Procuror General, scenariu care poate afecta într-o manieră determinată independența persoanei respective (par. 100 din Avizul nr. 1058/2021 și par. 33 din Avizul nr. 1086/2022). Astfel, în corespundere cu cele indicate de către Comisia de la Veneția, se propune ca noua prevedere de la art. 17 alin. (17) din *Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură* să consacre expres faptul că interimatul funcției de Procuror General nu va fi exercitat pentru un termen anumit, expres prevăzut de lege (o soluție rigidă din cauza lipsei unei corelări dintre termenul fixat de lege și circumstanțele practice care au dus la necesitatea instituirii interimatului), ci nemijlocit pe toată perioada necesară dispariției acestor circumstanțe, fără necesitatea unor numiri/desemnări periodice în acest interval de timp. Adicional, în contextul în care prin intervenția propusă se va realiza o schimbare esențială a regimului juridic ce reglementează*

interimatul funcției de Procuror General, este necesar a se interveni și în cuprinsul dispozițiilor finale și tranzitorii ale proiectului de lege (conținute în cuprinsul art. II), astfel încât să se asigure consacrarea unei soluții pentru situația când a survenit deja un caz practic de asigurare a interimatului funcției de Procuror General și care este încă în curs de desfășurare la data intrării în vigoare a prezentului proiect. Astfel, pentru asemenea situații se va stabili că, dacă la data intrării în vigoare a proiectului de lege nu au încetat circumstanțele ce au dus la instituirea interimatului, persoana ce asigură interimatul funcției îl va exercita în continuare pe perioada de 12 luni (care este la momentul de față consacrată la art. 17 alin. (16) din lege), iar după expirarea termenului dat se va asigura deja desemnarea unei persoane care va asigura interimatul funcției de Procuror General pentru toată perioada necesară dispariției circumstanțelor care justifică instituirea interimatului respectiv.”.

Așadar, în contextul în care amendamentul menționat a fost acceptat în plenul Parlamentului, **suntem în situația de a constata că legiuitorul și-a asumat inclusiv argumentele expuse în cadrul acestuia pentru a justifica soluția propusă.**

Adițional la constatările date, urmează a fi menționat și faptul că la o concluzie similară cu privire la sensul autentic al normei supuse interpretării se poate ajunge și în contextul în care s-ar recurge la o aplicare analogică în speță a regulilor generale privind modalitățile actelor juridice (condiția și termenul), existente în domeniul dreptului civil.

Privit prin prisma acestei optici, se poate lua în considerare că durata interimatului funcției de Procuror General **expres** (conform primei propoziții de la art. 17 alin. (17) din lege) **este afectată doar de două condiții rezolutorii pozitive** (în accepțiunea dată acestei noțiuni de art. 347 alin. (1) și ale art. 349 din *Codul civil*):

1. numirea în funcție a unui nou Procuror General și
2. încetarea suspendării din funcție a Procurorului General în privința căruia a fost pornită anterior urmărirea penală.

Doar la survenirea acestora, interimatul funcției date încetează (iar expirarea termenului de 6 luni de zile, prevăzut în cea de-a doua propoziție a art. 17 alin. (17) din *Legea nr. 3/2016*, **nu este prevăzută expres ca un temei distinct pentru încetarea interimatului**). Efectele practice legate de aceste două condiții sunt cele descrise în art. 349 din *Codul civil* („(1) În cazul în care s-a prevăzut condiția survenirii unui eveniment anume într-un termen determinat, **condiția se consideră nerealizată dacă acest termen a expirat și evenimentul nu a survenit.** (2) **Dacă termenul nu este determinat, condiția poate fi îndeplinită oricând.** Condiția poate fi recunoscută nerealizată atunci când este evident că survenirea ulterioară a evenimentului este imposibilă.”).

Prin prisma acestor prevederi legale, **interimatul funcției de Procuror General este afectat numai de condiția rezolutorie pozitivă a alegerii unui nou Procuror General** (în cazul în care interimatul a survenit ca urmare a intervenirii vacanței funcției de Procuror General), iar **termenul cel de 6 luni de zile din a doua propoziție a art. 17 alin. (17) din lege este un termen fixat de legiuitor pentru realizarea acestei condiții** (alegerea Procurorului General nou), astfel încât, la expirarea acestui termen, se va recurge la soluțiile consacrate deja de art. 349 din

Codul civil - se consideră ca la momentul expirării termenului condiția rezolutorie nu s-a îndeplinit (consecința fiind că interimatul continuă), iar începând cu acest moment, nu mai există niciun termen determinat pentru realizarea condiției, aceasta putând a se realiza oricând (iar în momentul în care se va realiza, interimatul funcției de Procuror General va înceta).

Prin intermediul art. II din proiectul de lege, se propune a se stabili că legea va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar efectele acesteia se aplică inclusiv în cazul unui interimat al funcției de Procuror General aflat în curs de realizare la data intrării în vigoare a prezentei legi. Această soluție este justificată de faptul că prezentul proiect de lege privind interpretarea prevederilor articolului 17 alineatul (17) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură urmează a asigura clarificarea situației și elucidarea voinței legiuitorului anume pentru un caz pendinte în care se asigură interimatul funcției de Procuror General, început sub imperiul prevederilor a căror interpretare se realizează prin intermediul proiectului dat.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect nu va fi necesară alocarea unor sume de bani suplimentare din contul bugetului de stat.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În urma adoptării proiectului de lege nu va fi necesară ajustarea prevederilor altor acte normative și nici elaborarea unor acte normative infralegale pentru punerea în executare a prevederilor proiectului dat.

